

[Arne Bjerregaard]

en teknisk udvikling og tekniske landvindinger? Jeg føler, at forespørgslen i dag er udsprunget af, at alt nyt er ondt, at det er det, der ligger bag den, eller i alt fald en fornemmelse af, at noget farligt vil møde os i fremtiden, noget, som vil opluge os, noget, som vil gøre os til styrede robotter som i »Fagre nye Verden«, og derfor må vi for alt i verden herindefra søge at styre det. Jeg føler, at vi allerede på væsentlige områder har bevæget os frem imod »Fagre nye Verden« i en blind tro på, at hvis blot mennesket eller jeg'et fik lov til at realisere sig selv, så opnåede vi det fagre, vi higer imod. Jeg føler også, at vi deri har mistet en del af vores kultur – derfor har vi ansat en kulturminister – vi har mistet en væsentlig del af tidligere tiders fællesskab, som jo er kulturens forudsætning, vi har mistet livsholdning og forståelse for den reelle frihed. Der er næppe mange, der vil indse, at dette er baggrunden for, at vi har en angst for enhver ny teknisk landvinding. Vi har ønsket at frigøre os for angsten, og det erkender jeg da fuldt og helt kunne være formålstjentligt. Desværre må vi sige, at hvis man vil gøre det, må man jo erkende et rent åndløst samfund, og så får man en sekundær angst, den biologisk primitive, nemlig angsten for foranderlighed. Det er den, vi har i øjeblikket, og som jeg selv har. Det må jeg også erkende. Som folk er vi faktisk blevet blot biologiske produkter, som sidder i en sikker indhegning, hvor der er grønt græs, og det er os nok, og enhver foranderlighed indgiver os angst, fordi vort menneskelige fundament er jeg'et og selve jeg'ets biologiske fornødenheder. Denne mangel på folkelig holdning, på kultur, på fællesskab, denne jeg'ets selvoptagethed, over for det søger vi selvfølgelig at fremme en anden holdning, at fremme en holdning, for uden holdning kan vi jo faktisk ikke eksistere, og så får vi en holdning imod noget, eller en angst for noget, hvorefter vi gør det til en kulturel foretelse.

Derfor kan vi være imod atomkraftværker, især når det er Barsebäck. Det viser jo denne selvoptagethed – at man har masser ovre midt i Rusland, det rager jo os en papand. Nå ja, man kan være imod EF, og man er imod multinationale selskaber, man er imod Verdensbanken, og man er imod burhøns for at vise sin solidaritet eller måske sin menneskelighed. Derved får og indgiver man sig

selv en vis holdning. Sådan bekymrer vi os nu også om dette her Dankort. Hvad vil det medføre? Vil det ikke gøre, at man får indsigt i mine rent fysiske forhold, hvilket jo ville være forfærdeligt, for de metafysiske spiller ingen rolle længere, selv om dette jo er forudsætningen for enhver kulturudvikling. Selvfølgelig kan man stoppe udviklingen. Det har man set før i historien. Hvis man kigger tilbage, har man mangfoldige gange stoppet udviklingen. Hvis man ikke havde gjort det, havde dampmaskinen jo f. eks. været opfundet næsten 2.000 år før den blev opfundet. I det hele taget ville der have været sket forunderlige ting på det naturvidenskabelige område, hvis man ikke i historien havde stoppet udviklingen og var gået imod den, fordi man var angst for udviklingen.

Dermed mener jeg man har ødelagt en hel del i historien for almindelig menneskelighed og for samfundets udvikling. Men på den anden side er jeg ikke den, der tør sige: ja, vi tager imod alt uden at styre det. Jeg er bare bange for, at det er ikke selve det, der er, der er faren, det er os selv, der er faren. Det er det, vi sådan set skulle kontrollere. Når jeg siger dette, er det faktisk, fordi – som jeg indledte med – jeg har prøvet at studere de tekniske problemer, og jeg ser ikke nogen problemer. Jeg ser heller ikke nogen reelle problemer menneskene imellem, hvis man laver dette system. Jeg ser heller ikke noget problem arbejdsmæssigt. Jeg ser heller ikke noget væsentligt problem med hensyn til spredningen af indkøbscentre osv. Det tror jeg ikke det får nogen indflydelse på. Men det får nogen indflydelse på grund af en manglende folkelighed, en manglende folkelig forståelse for en eventuel nødvendighed af en teknisk udvikling. Hvis man ikke er moden dertil, får vi jo selve faren ved at få den.

I kristeligt folkeparti er vi sådan set ikke imod Dankortet. Vi ønsker ikke at være med til at stoppe en udvikling på grund af angsten for alt nyt. Vi mener, at det, vi i stedet skulle, sådan set var at skabe forudsætning for, at vi turde og kunne gå denne del af den tekniske udvikling i møde i stedet for at halte bagefter og lappe på det, som er sket. Men det mener jeg kun kan ske ved, at vi genskaber et levende fællesskab i befolkningen. Dette, at vi skaber et fællesskab, som både